

Daha Bir Ortaöğretime Geçiş ve OKS

Ortaöğretime geçiş ve Orta Öğretim Kurumlarına Giriş Sınavı (OKS) Onyedinci Milli Eğitim Şurasının ana konularından biri olmasına karşın, Şura'nın gerçekleştirildiği günlerde daha çok ikinci plana düşmüş ve ÖSS'de uygulanan katsayılarla ilgili tartışmaların gölgesinde kalmıştır. Ancak, OKS ile ilgili tartışmalar Şura sonrasında alevlenmeye başladı. Bu tartışmaların seyri, içeriği ve yöntemi eğitim ile ilgili diğer sorunlara nasıl baktığımız ve nasıl çözüm aradığımız; daha doğrusu sorunlarımızı nasıl çözümsüzleştirdiğimiz hakkında tipik bir örnek oluşturmaktadır.

Şura'da Ortaöğretime Geçiş ve OKS üzerinde çalışan komisyonun çalışmalarında, Şura Üyelerinin büyük çoğunluğu OKS'nin nasıl yapılacağı ve kaç kez yapılacağı üzerinde yoğunlaştı. Kimileri soruların niteliğinin değişmesi gerektiğini, diğerleri ise altı, yedi ve sekizinci sınıflarda birer sınav yapılmasını; yani bir sınav yerine üç sınav yapılmasını önerdiler. Anlaşılan, bir kez daha önemli bir sorunu ıskaladık. Sorun sınav olarak tanımlandı ve tüm tartışmalar sınavın biçimi ya da içeriği ile ilgili değişikliklerin çözüm olacağı varsayımına dayandırıldı. Yanlış tanımlanan bir sorun için üretilen çözüm esas sorunun çözümü olamaz.

Sorunun temelinde genelde eğitim sisteminde ve özelde ilköğretimde eşitsizlikler yatmaktadır. Eşitsizliklerin bireylerin zorunlu eğitim hakları, zorunlu eğitimin anlamı ve gerekleri çerçevesinde ele alınması gerekirdi. Sorunun OKS değil, OKS'yi ortaya çıkaran nedenler ile ilgili olduğu nedense pek de düşünülmedi. Eşitsizlikler ilköğretim düzeyinde a) eğitime erişimde yetersizlikler, (b) fiziki kapasite yetersizlikleri, (c) eğitim alt yapısında yetersizlikler, (d) öğrenci başarısının düşük olması, (e) ilköğretim programları ve uygulama ile ilgili sorunlar, (f) rehberlik ve yönlendirme sorunları ve (g) yönetim ve denetim sorunları yanında ortaöğretimin yapılandırma biçimi ve ortaöğretimde verilen eğitimin kalitesi ile ilgilidir. Soruna bu açıdan bakıldığında ne kadar karmaşık ve çözümünün ne kadar güç olduğu görülecektir. Belki de bu güçlük gözümüzü korkuttuğu için, farkında olmadan, daha kolaycı çözümlere (!) yöneliyoruz.

İlköğretim ve ortaöğretimde eşitsizlikler, aileleri daha iyi eğitim veren veya daha doğrusu daha başarılı öğrencilerin bir araya geldiği okullara yönelmek zorunda bırakıyor. Sonra, okullar Devlet eliyle ikiye ayrılıyor: “akıllı çocukların gideceği okullar” ve “diğer okullar”. Doğal olarak, her anne baba çocuğunun “akıllı çocuklar” arasında okuması gerektiğini düşünüyor ve bunun için de ne gerekiyorsa

onu yapıyor. OKS’de başarılı olmanın yolu olarak görülen seçeneklere yöneliyor. OKS odaklı bir eğitim-öğretimin ise zorunlu eğitimin amaçlarının gerçekleşmesinde önemli bir engel oluşturduğu bir gerçektir. Ancak OKS’yi kaldırmak tüm çocukların daha nitelikli, daha eşit ve adil bir eğitim almasını sağlamayacaktır.

Şura sonrasındaki gelişmeleri birkaç başlık altında toplayabiliriz:

1. Milli Eğitim Bakanlığı 2009 yılında OKS’nin kaldırılacağını açıkladı ve 2007 yılında yapılacak OKS sınavı ile ilgili olarak İlköğretim Başarı Puanı uygulanması kararı aldı.
2. Özel Sektör (özel okulların büyük çoğunluğu) OKS’nin koşulsuz olarak kaldırılmasını şiddetle savunmaya devam etti.
3. Özel dersaneler (büyük çoğunluğu) ve ilgili birlikler sınavların kaldırılmasının kaos oluşturacağını ve altı, yedi ve sekizinci sınıflarda olmak üzere üç kez sınav yapılarak OKS’nin sorunlarının giderilebileceğini savunmaya devam ettiler.

Yukarıda öngörülen çözüm ve eylemlerin eğitim-öğretim adına ne getireceği, öğrenciler ve veliler açısından ne tür sonuçlar doğuracağı, ama en önemlisi de bu çözümleri savunan taraflar açısından ne tür sonuçlar/yararlar getireceği düşünüldüğünde bütün bu tartışmaları anlamak çok daha kolaylaşacaktır.

İlköğretimde eğitim öğretim üzerinde OKS baskısı ortadan kaldırılmalıdır. Ancak OKS baskısının kaldırılmasında, tek başına bu sınavın kaldırılması hiçbir şekilde çözüm olmayacaktır. Çözüm, ilköğretimde eşitsizliklerin asgari bir düzeye indirilmesi, ortaöğretimin yeniden yapılandırılması ve bu önlemler sonrasında sınavın kaldırılmasının birlikte ele alınması ile gerçekleşebilir. İlköğretimde eşitsizliklerin giderilmesi ve ortaöğretimin yeniden yapılandırılması gerçekleştirilmeden OKS’nin biçimi, içeriği yada kaç kez yapılacağı ile *oyynamak* yalnızca yeni sorunlar ortaya çıkaracaktır. İlköğretim çağındaki çocukların gelişimi, beden ve ruh sağlığı sorunu tartışan tarafların çıkarlarından çok daha önemlidir. Bu nedenle, atılan her adımın dikkatle atılması, yapılan veya önerilen her düzenlemenin öncelikle çocukları ve aileleri nasıl etkileyeceği çok iyi değerlendirilmesi gerekir. İlköğretim ve ortaöğretim düzeyinde OKS’nin varlığının nedeni olan sorunlar ortadan kaldırılmadan OKS’yi ortadan kaldırmak ne mümkün olabilir, ne de bir sorunun çözümü olabilir. OKS’nin kendisi ile birlikte onu ortaya çıkaran koşulları da en çok eleştirenlerden bir olarak mevcut duruma baktığımda, neredeyse bugüne kadar yaptığım eleştirilere de pişmanlık duymak ve “OKS’ye dokunmayın demek” geliyor içimden. Dilerim akıl ve sağduyu üstün gelir...